MEDICAE FACULTATIS DECANI

HERMANNI FRIDERICI TEICHMEYERI

PHILOSOPHIAE ET MEDICINAE DOCTORIS, ANATOMIAE, CHIRURGIAE AC BOTANICES PROFESSORIS PUBLICI ORDINARII SERENISSIMI DUCIS SAXO-ISENACENSIS CONSILIARII ET REG. SOC. SCIENT. BORUSS. SOCII

PROGRAMMA INVITATORIUM

DE

MEDICO BENE VALENTE

DISSERTATIONI INAUGURALI

DE

PODAGRA

DIE X. DECEMBR. M DCC XXIX.

HABENDAE

PRAEMISSUM

IENAE, DOMINICA II. ADVENTUS
M DCC XXIX.

LITTERIS MULLERIANIS.

ETsi quidem, iudice PATINO, vitam nullus acciperet, si daretur scientibus, cum ad eam cui patet ingressus, pateat simul ad miserias aditus, ubi infiniti morbi, vel silentes, sive latentes, insidias struunt, vel, ut manifesti, aperto marte grassantur & saeviunt. Nihilo secius tamen omnes viventes vitae longaevae amore ducuntur, neque quidquam vitam hanc aerumnosam, semel acceptam, nisi invita natura deserit. Vita enim hominibus nil carius, nil pulchrius, nil praestantius, imo vitae huius tanta penes eos dignitas est & aestimatio, ut reliqua mundana bona omnia prae illa sordeant, imo prorsus nullius usus esse censeantur. Sapientissimus conditor certe hominem non ad mortem, sed vitam perpetuam condidit, usumque arboris vitae ipsi in paradiso concessit, procul dubio, ut ita aetatum alternationes, virium decrementa, languores, mortemque ipsam averteret, quod beneficium in posteros etiam transiisset, nisi Adamus, ob lapsum, quem vocant Theologi, & legis divinae praevaricationem, medicinam hanc immortalitatis turpiter amisisset. Mors ergo non a Deo, sed ex legis transgressione advenit. Potius idem omnipotens creator ideo cor-

 poris

poris noſtri harmoniam non ſolum tam elegantem & admirandam, imo omnibus numeris abſolutam eſſe voluit, & ſubſtantiam illam ſpiritualem nobis inſpiravit, eamque intime cum corpore univit, ac de cætero divina manu largisſime in hominem omnia contulit, quæ tota rerum univerſitas ſinu ſuo complectitur. Inſuper tantum quoque amorem animæ erga corpus ſuum indidit creator ſapientisſimus, ut licet anima tota ſua natura a corporis eſſentia diſtincta ſit, & nobis ignoto vinculo eidem cohæreat, tamen cum eodem omnis generis torturas & ſævisſimos cruciatus diutisſime patienterque perferat, & niſi machina corporea penitus deſtructa, ab eodem non ſecedat. Quid igitur mirum? quod huius quoque intuitu adhuc omnes omnino homines longævitatis amore ducantur, quo placide fruamur eo, quod tot ſudoribus fuit acquiſitum. Et licet cum comeſto a protoplaſtis malo, malum quoque omne ab iis fuerit deglutitum, ita, ut proh dolor! fragilitas iam nobis connata ſit, & mors omnibus hæreditaria, tamen ineffabilis Dei miſericordia, medicinæ, quam ex terra procreavit, nondum vires inſitas maledictione ſua penitus ſubduxit, quin adhuc ſuperſint quædam, quibus per innumeras morborum procellas huc illucve agitatam corporis machinam aliquamdiu inconcuſſam conſervare posſit homo, & in melius reparare. Opprobrio ergo eſſet hominibus, media, quibus ad vitam conſervandam neceſſario indigent, cognita non habere, & multo minus Medicis, qui aliorum ſanitatem curant, vitio vertendum, ſi de vitæ prorogatione, & propriæ ſanitatis integritate, conſtanter ſint ſolliciti. Ita ſe ipſos curant. Hanc ſanitatis propriæ curam Medicis commendavit ſapientisſimus HIPPOCRATES, in principio libri, quem de *Medico* conſcripſit, ubi inquit: *Oportet Medicum ſui ipſius curam gerere, ut bene coloratus ſit, & bona ac carnoſa corporis habitudine præditus, iuxta naturam, in eo exiſtentem.* Et ſtatim rationem addit ſui conſilii: *Vulgus*, inquit, *exiſtimat eos, qui non ſic bene corpus diſpoſitum habent, neque aliis bene poſſe proſpicere.* Veruntamen non vulgus tantum, ſed & prudentisſimi homines in exemplo Medicorum diſcere posſunt, quomodo per diætæ convenientes regulas, per medica-

dicamentorum selectissimorum applicationem sanitas inconcussa sit conservanda, & placida vita proroganda. Vir sapiens quando Medico suam vitam & sanitatem concredere vult, sibi eligit Medicum eruditum, expertum, conscientiosum, affabilem, &, secundum Hippocratem, sanum, robustum, & bene coloratum, qui in consiliis dandis & exequendis promptus esse potest. Reiicit contra inexpertum, morosum, aegrotantem, tussientem, baculisque incedentem, qui in actionibus suis lente & somnolenter procedit. Sunt quidem, qui putant, Medicum valetudinarium aptiorem esse ad faciendam medicinam, quam alterum, inculpata valetudine degentem. Hoc argumentum demonstrandum in se sumsit Illustris RAMMAZZINI, in Patavina academia Professor primarius *, & fundamenti loco posuit sententiam PLATONIS**, qui Medicum praestantissimum evadere scripsit, si ab ineunte aetate, praeter discendae artis studium, apud plurimos, corpore male affectos, consuetudinem habuisset, ipseque omni morborum genere laboraret. Si hoc dictum Platonis in duo capita dispescimus, prioris utilitatem concedimus, posterioris vero necessitatem merito in dubium vocamus. Quis enim vel iuniorum, vel seniorum Medicorum desiderat eiusmodi omnibus numeris absolutam experientiam? Quis ad addiscendam morborum historiam sibi exoptat caput, tinea affectum; oculos, rubedine lippientes; aures susurrantes; nasum, ozoena exesum; dentes, carie corrosos; pulmones, phthisi affectos; halitum oris foetentem; cor, polypis obsessum; ventriculum, cruditatibus repletum; intestina, colica afflicta; hepar obstructum; renes atque vesicam, calculis repletam; anum, fistulis perforatum; genitalia, a lue venerea putrida; pedes, ob podagram claudicantes; digitos, a chiragra incurvatos; faciem, vel colore flavo icterico, vel plumbeo cachectico defoedatam, vel varis, gutta rosacea, aliisque ulceribus conspurcatam, & emplastris undique tectam? Haec enim experi-

)(3 entia

* In Oratione tertia, Operibus suis annexa, pag. 883.

** Lib. III. de Re publica.

entia, ex proprio corpore deſumta, Medico ipſo moleſta, aliis vero tædioſa eſt, uno verbo, turpe eſt, Medicum ipſum morbo laborare, culpa ſua acquiſito, eum negligere, & non in prima ſcintillula ſuffocare. Eſt quidem Medicus homo, neque humani aliquid a ſe alienum eſſe putabit: Interim tamen ante omnia ſe ipſum curare debet, & proprio ſuo exemplo alios ad vitæ ſobriæ ſtudium excitare.

Meditationes haſce de Medico bene valente proponere volui occaſione clariſſimi artis medicæ candidati,

M. SIMONIS IOANNIS IACOBI ORTELII.

Hic lucem publicam primum conſpexit in pago, *Froſa* vocato, ſito in principatu Anhaltino, anno 1697. ſeptimo die menſis Novembris. Parentes habuit honeſtiſſimos; patrem quidem, in memorato loco Cantoris & Præceptoris ſcholaſtici munere fungentem, IACOBVM ORTELIVM, matrem vero MARIAM CATHARINAM GIESLERIAM, pie defunctam. Prima elementa chriſtianiſmi & litterarum didicit a venerando ſuo patre partim, partim a præceptoribus domeſticis. Deinceps traditus eſt curæ Domini GOETZII, Paſtoris *Breitenſteinenſis* meritiſſimi, cuius fidem & diligentiam ubique expertus aſt. In Lyceum Aſcanienſe miſſus, litterarum ſtudia proſecutus eſt ſub moderamine virorum doctiſſimorum, Dn. VLMANNI, Rectoris, & Dn. STOECKERI, Conrectoris. Relicto hoc lyceo, ſe contulit in inclytum Gymnaſium Quedlinburgenſe, & ibi ab ore pependit clariſſimorum Præceptorum, Dn. M. EKHARDI, Rectoris, Dn. M. LAVII, Conrectoris, & Dn. GERXII, Sub-Conrectoris, qui omnes florentiſſimum illud Athenæum adhuc ornant. Ad ſtudia academica ita decenti modo præparatus, celeberrimam noſtram academiam ſalutavit anno huius ſeculi duodecimo, & a Magnifico t. t. Prorectore, Dn. D. STRVVIO, ICto conſummatiſſimo, in numerum Studioſorum receptus eſt. Conſecravit ſe primum

mum canditatus nofter ftudiis theologicis, hincque ftatim in limine fedulo vifitavit celeberrimorum Philofophorum & Philologorum fcholas; B. Dn. HAMBERGERI; B. Dn. D. MVLLERI; acutisfimi Philofophi, SYRBII; Dn. Prof. RVSSII; B. Dn. D. DANTZII, a quibus etiam, abfolutis ftudiis philofophicis, titulo & honoribus Magiftri philofophiæ ornatus eft. Theologicas vero doctrinas ex fumme reverendorum virorum, B. Dn. Dr. BVDDEI; Dn. Dr. WEISSENBORNII; & B. Dn. Dr. LVNGERSHAVSENII ore haufit. Quinquennio ita feliciter abfoluto, exteras nationes vifitare in animum induxit, ideoque Lubecam profectus, in navim fe contulit, infaufto quidem fidere; nam durante adhuc bello Suecico, a Danis captus, atque omnibus bonis privatus eft. Tandem in Sueciam pervenit, Holmiamque, metropolim, regiamque fedem, vidit, qua relicta, Upfaliam fe contulit, ftudiumque medicum ibi feliciter inchoavit fub directione celeberrimorum Profefforum. Virtus vero cum latere nefciat, etiam noftrum candidatum commendavit Per-Illuftri Libero Baroni, OTTONI IOANNI DE MAIDEL, vigiliarum præfecto regio fupremo, qui filios fuos candidati noftri inftitutioni & directioni tradidit. Apud hunc magnum patronum in Suecia duos annos tranfegit. Poftea, cum illuftri hac familia, per Finniam in Livoniam pervenit, ibique officio fuo per quatuor annos laudabiliter præeffe perrexit. Tandem ad profequenda ftudia medica anno huius feculi XXVI. Ienam noftram reverfus eft, & ab eo tempore omnium celeberrimorum virorum collegia, tum publica, tum privata, fedulo frequentavit; in primis celeberrimi Dn. Confiliarii aulici, WEDELII, Exercitationes femiotico-pathologicas, de Methodo medendi, de Febribus, de Inflammationibus; Magnifici Dn. Pro-Rectoris, HILSCHERI, Acroafes chirurgicas de Formularum præfcriptione; Celeberrimi HAMBERGERI lectiones inftitutionum medicarum, phyfiologicas, anatomicas & ofteologicas; B. Dn. Dr. STÜVENII doctrinas phyfiologicas, pathologicas, femioticas, practicas, cafuales, atque materiæ medicæ. Meorum laborum quoque femper indefeffus fuit comes in phyficis, anatomicis, phyfiologicis, chemicis, chirurgicis, botanicis, & therapevticis, Exant-

latis

latis itaque omnibus ad eruditionem veram medicam neceſſariis laboribus, ante aliquot menſes candidatus noſter modeſte petiit, ut ad conſueta examina admitteretur. In quibus quoque collegio noſtro eruditionem ſuam ſufficienter probavit. Reſtat ideo tantummodo Diſſertatio inauguralis, quam ſub Præſidio Magnifici Dn. Pro-Rectoris de *Podagra* habebit inſtante die X. Decembris. Cui panegyri ut Magnificus Dn. Ex-Prorector, Illuſtrisſimi Dni Comites, Proceres academiæ venerandi, hoſpites omnium ordinum honoratisſimi, & quicunque ex generoſisſimorum ac nobilisſimorum Dominorum Commilitonum corona ſtudiis medicis favent, benevole intereſſe dignentur, ea, qua decet, obſervantia & humanitate, nomine collegii mei, rogo atque obteſtor. Jenæ P. P. ſub ſigillo Facultatis medicæ, Dominica II. Adventus, M DCC XXIX.

